

RENEŠANSA

Renesansa je umetnostno obdobje, ki se je pričelo v 14. stoletju in je trajalo do prve polovice 16. stoletja. Renesansa v prenesenem pomenu pomeni ponovno rojstvo, oz. preporod v umetnosti. Renesanso delimo na : zgodnjo (14. -15.st.), visoko (1500 -1550) in pozno (polovica 16.st.) renesanso. V tistem času so se zgledovali po kulturi antične Grčije in Rima, na razvoj renesanse pa so vplivale tudi ideje humanizma. Rojstna dežela renesanse je bila Italija. Mecenji so bili bogataši, ki so podpirali umetnike, pisatelje in glasbenike. Renesansa pa je zajela tudi južno Francijo, Španijo in severno Evropo. Kulturni svet se je zanimal za pesništvo, likovne umetnosti, gledališča...še posebej pa za glasbo. V renesančni literaturi so se razvile tri knjižne vrste: lirika, epika, dramatika.

Glasba renesanse

V renesansi je muziciral, kdor je znal in mogel. V glasbi so ljudje našli oddih in sprostitev. Skladatelji so takrat bili ustvarjalci in izvajalci obenem, zato so drugače doživljali odziv publike na njihovo delo. Duhovna in posvetna glasba se popolnoma izenačita. Osamosvajati pa se je začela tudi inštrumentalna glasba, ki je zazvenela tudi sama, ne nujno z vokalom. To obdobje upravičeno lahko imenujemo »zlata doba zborovstva«, saj doseže višek kompozicijske ustvarjalnosti.

Glasbene oblike v renesansi

Allemanda je nemški dvorni ples z značajem koračnice. *Madrigal* je renesančna vokalna glasbena oblika, ki je bila komponirana na posvetna besedila.

Motet je večglasna vokalna glasbena oblika z verskim besedilom.

Sarabanda je počasen ples v tridobnem taktu. Vsebinsko je odločala o glasbeni obliki.

Glasbila v renesansi

- fidel
- lutnja
- prenosne orgle - portativ
- razna trobila in pihala

Renesančni skladatelji

- Giovanni Pierluigi da Palestrina (okoli 1525 – 1594, italijanski skladatelj)
- Orlando di Lasso (1532 – 1594, nizozemski skladatelj)
- Carlo Gesualdo da Venosa (1561 – 1613, italijanski skladatelj)

Renesansa na slovenskem

Najpomembnejši slovenski skladatelj je bil *Jacob Gallus*.

Glavne značilnosti njegovega glasbenega sloga se kažejo v uporabi prostih melodičnih linij. V ospredju je zbirka motetov *Opus Musicum*, ki vsebuje 374 motetov.

Prvo slovensko pesmarico *Eni psalmi* je izdal Primož Trubar leta 1576.